

Pozdravljeni učenci in starši,

ker se na žalost zaradi trenutne situacije ne moremo videti »v živo«, vam posredujem gradivo, ki ga boste predelali v tem tednu. Če boste rabili dodatne informacije, sem dosegljiva na: barbara.ceh@guest.arnes.si

Na čimprejšnje snidenje in ostanite zdravi. ☺

učiteljica Barbara

Z učenci smo že v šoli začeli obravnavati nesestavljen preteklik (Präteritum). Zato učenci besedilo spodaj (Präteritum) prepíšejo v šolski zvezek. Snov je načrtovana v obsegu treh (3) šolskih ur. Če imajo možnost, naj natisnejo prilogo in jo zalepijo v šolske zvezke (seznam nepravilnih glagolov). Vsak dan naj se s seznama naučijo vsaj sedem nepravilnih glagolov v preteritu.

Präteritum - Nesestavljeni preteklik

Nesestavljeni ali enostavni preteklik v nemščini izraža katerokoli dejanje v preteklosti. Uporablja se večinoma v pisni obliki in sicer pri pisanju zgodb, pravljic, poročil, življenjepisov.

Poleg nesestavljenega preteklika pa nemščina pozna tudi sestavljeni preteklik. Sestavljeni preteklik se uporablja večinoma govorno in prav tako kot enostavni (nesestavljeni) preteklik izraža katerokoli dejanje v preteklosti. Vsebinsko med obema preteklima časoma ni nobene razlike.

Nesestavljeni preteklik pogosto uporabimo tudi za glagole *haben*, *sein* in *modalne glagole*, in sicer ko pripovedujemo v sestavljenem pretekluku (Perfektu).

Tako kot pri preteklem deležniku sestavljenega preteklika, tudi za enostavni (nesestavljen) preteklik velja, da glagole delimo v tri skupine:

- pravilne,
- nepravilne - krepke,
- nepravilne - mešane.

1.1 Präteritum von regelmäßigen Verben - nesestavljeni (enostavni) preteklik pravilnih glagolov

Pravilne glagole spregamo tako, da glagolski osnovi dodajamo končnice, tipične za posamezne osebe. Glagolska osnova ostaja vedno enaka, kot je v nedoločniku, spreminjajo se samo končnice.

	Singular/ednina	Plural/množina
1.	ich -te	wir -ten
2.	du -test	ihr -tet
3.	er, sie, es -te	sie, Sie -ten

Primer: Spregajmo pravilen glagol spielen. Glagol spregamo tako, da glagolski osnovi spiel- dodajamo zgoraj omenjene končnice, tipične za posamezne osebe. Pri tem glagol spielen razstavimo na:

- osnovo: spiel,
- in nedoločniško končnico: en.

	Singular/ednina	Plural/množina
1.	ich spiel- te	wir spiel- ten
2.	du spiel- test	ihr spiel- tet
3.	er, sie, es spiel- te	sie, Sie spiel- ten

Primer: Spregajmo pravilen glagol hören. Glagol spregamo tako, da glagolski osnovi hör- dodajamo zgoraj omenjene končnice, tipične za posamezne osebe. Glagoli, ki imajo v nedoločniški osnovi preglas, ga obdržijo pri vseh osebah enostavnega preteklika.

	Singular/ednina	Plural/množina
1.	ich hör- te	wir hör- ten
2.	du hör- test	ihr hör- tet
3.	er, sie, es hör- te	sie, Sie hör- ten

Primer: Spregajmo pravilen glagol arbeiten. Glagol spregamo tako, da glagolski osnovi arbeit- dodajamo zgoraj omenjene končnice, tipične za posamezne osebe. Zaradi lažje izgovorjave vsem končnicam dodamo črko e. To velja za glagole, kjer se osnova konča na: • -d, • -t, • ali pogosto na -n.

	Singular/ednina	Plural/množina
1.	ich arbeite- te	Wir arbeite- ten
2.	du arbeite- test	ihr arbeite- tet
3.	er, sie, es arbeite- te	sie, Sie arbeite- ten

Še nekaj primerov pravih glagolov v stavkih:

- Wo spielten Kinder Fußball?
- Lernstest du die ganze Nacht?
- Meine Eltern arbeiteten am Wochenende nicht oft.

1.2 Präteritum von unregelmäßigen Verben - nesestavljeni (enostavni) preteklik nepravilnih glagolov

Poglejmo si, kako se enostavni preteklik uporablja z nepravilnimi glagoli. Nepravilne glagole se moramo naučiti na pamet (glej prilogo - seznam pogostih nepravilnih glagolov v nemščini). Nepravilni glagoli se delijo na:

- krepke glagole,
- mešane glagole.

Poglejmo si vsako od obeh skupin posebej.

1.2.1 Starke Verben - krepki glagoli

Nepravilne - krepke glagole spregamo tako, da glagolski osnovi dodajamo končnice, tipične za posamezne osebe. Glagolska osnova je pri nepravilnih - krepkih glagolih spremenjena glede na osnovo v nedoločniku. Poglejmo tipične končnice nepravilnih - krepkih glagolov v nesestavljenem pretekliku:

	Singular/ednina	Plural/množina
1.	ich --	wir - en
2.	du - st	ihr - t
3.	er, sie, es --	sie, Sie - en

Primer: Spregajmo nepravilni - krepki glagol kommen. Na seznamu nepravilnih glagolov ima ta glagol v enostavnem pretekliku obliko kam, ki velja za 1. in 3. osebo ednine (ich; er, sie, es). Tej obliki dodajamo končnice iz zgornje tabele za posamezne osebe.

	Singular/ednina	Plural/množina
1.	ich kam --	wir kam- en
2.	du kam- st	ihr kam- t
3.	er, sie, es kam--	sie, Sie kam- en

Primer: Spregajmo nepravilni - krepki glagol schreiben. Na seznamu nepravilnih glagolov ima ta glagol v enostavnem pretekliku obliko schrieb, ki velja za 1. in 3. osebo ednine (ich; er, sie, es). Tej obliki dodajamo končnice iz zgornje tabele za posamezne osebe. Pri tem pazimo na spremembe pri glagolih, ki imajo v nedoločniku dvoglasnik ei. Ta se v enostavnem pretekliku večinoma spremeni v ie.

	Singular/ednina	Plural/množina
1.	ich schrieb--	wir schrieb- en
2.	du schrieb- st	ihr schrieb- t
3.	er, sie, es schrieb--	sie, Sie schrieb- en

Enako velja za glagole kot npr.: scheiden, scheinen, heißen ...

Primer: Spregajmo nepravilni - krepki glagol lesen. Na seznamu nepravilnih glagolov ima ta glagol v enostavnem pretekliku obliko las, ki velja za 1. in 3. osebo ednine (ich; er, sie, es). Tej obliki dodajamo končnice iz zgornje tabele za posamezne osebe. Pozorni pa bodimo na eno izjemo: če se glagolska osnova konča na -s, -ß, -ss, -z (v našem primeru je osnova les), dobi glagol pri osebi "du" samo končnico -t.

	Singular/ednina	Plural/množina
1.	ich las--	wir las- en
2.	du las- t	ihr las- t
3.	er, sie, es las--	sie, Sie las- en

Enako velja za glagole kot npr.: beißen, heißen, lassen, schießen ...

1.2.2

1.2.3 Gemischte Verben - mešani glagoli

Nepravilne - mešane glagole spregamo tako, da glagolski osnovi dodajamo končnice, tipične za pravilne glagole, a ker je glagolska osnova pri nepravilnih - mešanih glagolih spremenjena glede na osnovo v nedoločniku, kljub temu sodijo med nepravilne glagole. Vzorec spreganja nepravilnih - mešanih glagolov v nesestavljenem pretekliku je torej sledeč:

	Singular/ednina	Plural/množina
1.	<i>ich spremenjena glagolska osnova + -te</i>	<i>wir spremenjena glagolska osnova + -ten</i>
2.	<i>du spremenjena glagolska osnova + -test</i>	<i>ihr spremenjena glagolska osnova + -tet</i>
3.	<i>er, sie, es spremenjena glagolska osnova + -te</i>	<i>sie, Sie spremenjena glagolska osnova + -ten</i>

Primer: Spregajmo nepravilni - mešani glagol bringen. Na seznamu nepravilnih glagolov ima ta glagol v enostavnem pretekliku obliko brachte, ki velja za 1. in 3. osebo ednine (ich; er, sie, es). Osnovni obliki brach dodajamo končnice iz zgornje tabele za posamezne osebe.

	Singular/ednina	Plural/množina
1.	ich brach- te	wir brach- ten
2.	du brach- test	ihr brach- tet
3.	er, sie, es brach- te	sie, Sie brach- ten

Enako velja za glagole: brennen, denken, kennen, nennen, rennen, senden, wenden, wissen

Še nekaj primerov nepravilnih (krepkih in mešanih) glagolov v stavkih:

- Der Vater nahm die Zeitung und ging auf die Terrasse.
- Last du das ganze Buch wirklich zu Ende?
- Wer rannte ins Haus?
- Klara und Jona brachten der Mutter die Blumen aus dem Garten.